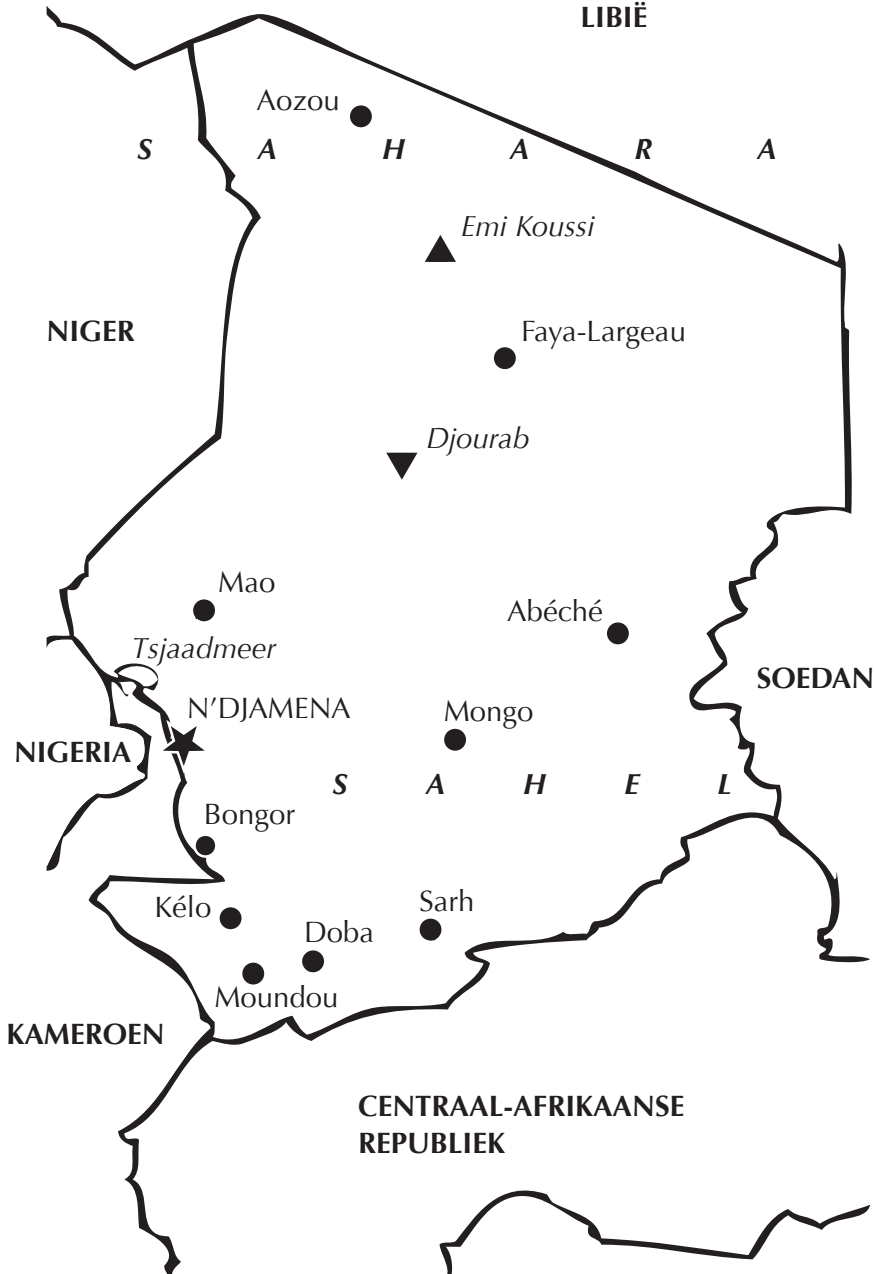

Tsjaad, het hart van Afrika

Tsjaad en omliggende landen

Inhoudsopgave

1. Geografie	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Topografie	11
1.3 Waterhuishouding	13
1.4 Neerslag	14
1.5 Vegetatie	15
1.6 Verbindingswegen	15
2. Economie	17
2.1 Inleiding	17
2.2 Landbouw	17
2.3 Veeteelt	21
2.4 Visserij	22
3. Geschiedenis en populatie	25
3.1 Inleiding	25
3.2 Bevolkingsgroepen	25
3.3 Het noorden	28
3.4 Het midden	30
3.5 Het zuiden	31
4. Frankrijk betreedt het toneel	35
4.1 Reden van de verovering	35
4.2 Historie in kort bestek	35

5. Politiek: de toestand na de onafhankelijkheid	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Tombalbaye aan de macht tot 1975	39
5.3 Integratiepogingen	41
5.4 Overlevingsstrategie van het regime: terug naar de oorsprong	43
5.5 Opkomst van de junta	44
5.6 Goukouni aan de macht	45
5.7 Hissène Habré, onbetwiste heerser	45
5.8 Idris Déby moet puinruimen	46
5.9 De krijgshoofd houdt vast aan de macht	47
6. Traditionele sociale structuur in Ngambaya	49
6.1 Inleiding	49
6.2 Culturele erosie	49
6.3 Initiatie	50
6.4 Gewoonterecht in vogelvlucht	52
6.5 Koninkrijkjes en machtsstructuur	54
6.6 Huwelijk en familiebanden	56
6.7 Erfrecht	59
6.8 Traditionele godsdienst	61
6.9 Levensverwachting	61
6.10 Begrafenissen	63
6.11 Het doorsnee sociale leven samengevat	64
7. Toekomstperspectief	67
Bronnen	69
Bijlage	69

Straatbeeld N'Djamena

1. Geografie

1.1 Inleiding

Tsjaad ligt in het hart van Afrika, tussen 7°50 en 23°50 noorderbreedte en 14°00 en 24°00 oosterlengte. Het land wordt in het noorden begrensd door Libië, in het zuiden door de Centraal-Afrikaanse Republiek, in het oosten door Soedan en aan de westkant door Kameroen, Niger en Nigeria. De afstand tussen de noord- en de zuidgrens bedraagt bijna 2.000 km en die van oost naar west ongeveer 1.600 km. In totaal beslaat Tsjaad een oppervlakte van 1.284.000 km²; daarmee is het bijna dertig keer zo groot als Nederland.

Globaal gesproken bestaat de bevolking in het noorden en oosten uit moslims, terwijl in het zuiden vooral animisten en christenen wonen. Er bestaat nog steeds enige vijandigheid tussen de verschillende etnische groepen, wat leidt tot verhoogde spanningen tussen de genoemde bevolkingsgroepen. Het totaal aantal inwoners wordt geschat op 11 miljoen.¹

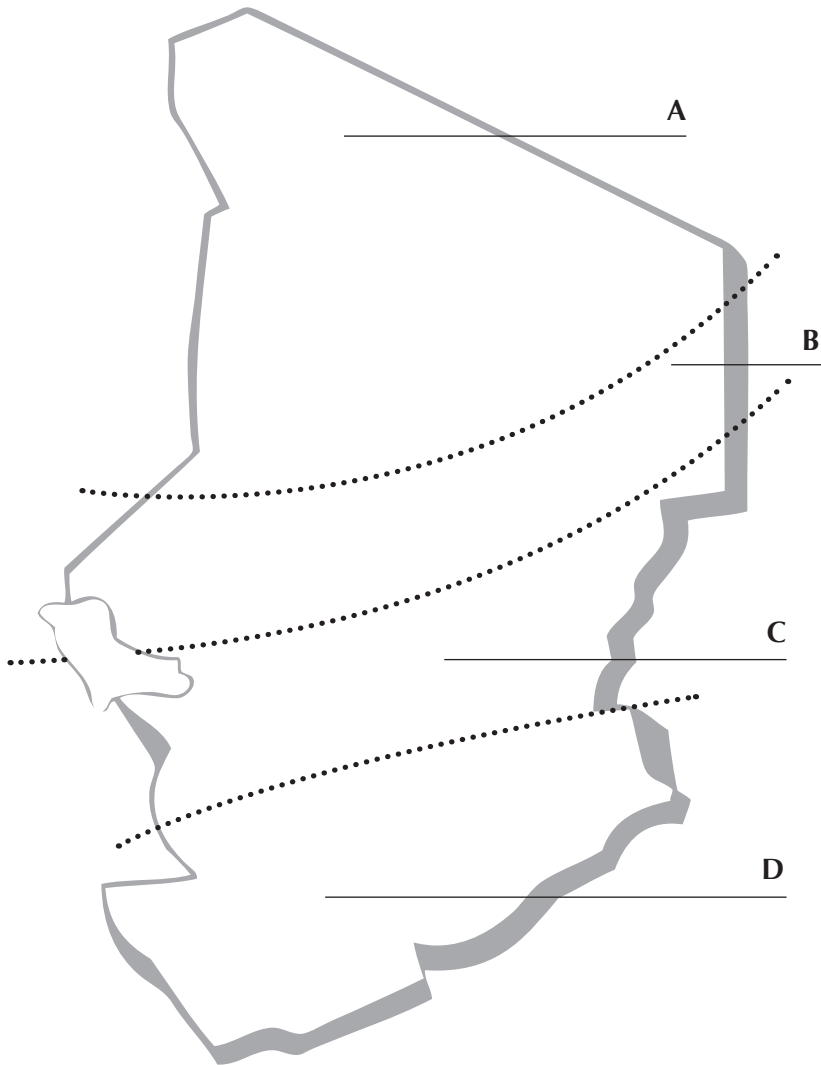
De belangrijkste steden zijn: de hoofdstad N'Djamena (vroeger Fort-Lamy) liggend bij de samenloop van de rivieren Logone en Chari, Sahr (het voormalige Fort-archambault) in het zuidoosten, Moundou in het zuidwesten en ten slotte Abéché in het oosten.

De grens met Kameroen is 1.094 km lang, die met de Centraal-Afrikaanse Republiek bedraagt 1.197 km, die met Libië 1.055 km, Niger 1.075 km, Nigeria 87 km en met Soedan 1.360 km.

1.2 Topografie

Topografisch gesproken is het land een groot bekken, omringd door drie aaneengesloten bergketens. Ongeveer 500 voor Chr. had het Tsjaadmeer een oppervlak van 350.000 km². Het strekte zich uit van de huidige locatie tot aan het Tibesti-gebergte in het noorden.

¹ Schatting uit 2009. Bron: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

- A - woestijn
- B - semi-aride zone
- C - Sahelzone
- D - tropische zone

Het gebied werd bezocht door Carthaagse handelaren en had mogelijk zelfs een verbinding met de Nijlvallei.

Het midden van het land ligt 245 meter boven de zeespiegel. Het hoogste punt wordt gevormd door de 3.415 meter hoge piek van de uitgedoofde vulkaan Emi Koussi in het vulkanische Tibesti-gebergte. Daar vindt men onder andere een groot aantal prehistorische rotstekeningen. De noordelijke helft van het land is een dorre woestijn - de droogtezone van de Sahel loopt hier dwars door Tsjaad - en is, met uitzondering van de oases, extreem dunbevolkt. Langzaam stijgend strekt het landschap zich richting het noorden uit van het Tsjaadmeer naar het Tibesti-gebergte en de rotsachtige hoogvlakte van Ennedi. De rest van het land is vlak en varieert van een natte, met gras begroeide savanne tot de bosachtige galerijen in het zuiden. Het land wordt in het oosten begrensd door de bergen van Ouaddaï die doorlopen tot Darfur in Soedan. In het zuiden bevindt zich de Oubangui-hoogvlakte van de Centraal-Afrikaanse Republiek en in het westen wordt de afscheiding met Kameroen en Nigeria gevormd door de Adamaoua-berg en het bergachtige gebied van Mandara.

1.3 Waterhuishouding

De laatste dertig jaar is het Tsjaadmeer met zijn zoet water tot minder dan een tiende van zijn oorspronkelijke grootte gekrompen, van 25.000 tot 2000 vierkante kilometer.²

Daarnaast neemt het meer periodiek in omvang toe of af als gevolg van seizoensinvloeden en jaren met meer of minder regenval.

De belangrijkste rivieren zijn de Chari en de Logone, die zich bij de hoofdstad N'Djamena samenvoegen en uitstromen naar het Tsjaadmeer dat ze voeden met het water uit zuidelijke regionen waar veel regen valt. Het zuidelijke gedeelte van het land wordt gevoed door de volgende rivieren: de Chari, de Logone, de Bahr Sara, de Bahr Salamat, de Mayo-Kebbi en kleinere rivieren als de Tandjilé, de Pendé, de Mandoul en vele andere minder belangrijke stromen.

² Bron: www.mo.be (2010).

De Chari heeft een totale lengte van 1.200 km en is samengesteld uit drie rivieren: de Gribingui, de Bamingui en de Bahr Salamat. De Logone, met een lengte van 970 km, is eveneens samengesteld uit andere rivieren, te weten de Pendé en de Mbéré. Deze rivier heeft echter een kleinere afvoermogelijkheid dan de Chari. Alle genoemde rivieren zijn rijk aan vis en vormen zo een belangrijke bron van eiwitten voor de lokale bevolking van vissers en boeren.

De Chari

1.4 Neerslag

Door de uitgestrektheid van Tsjaad komen grote klimaatverschillen voor. Dit uit zich vooral in grote verschillen in regenval, en een grote diversiteit van de vegetatie op verschillende breedtegraden. Zo kent Sahr, een katoengebied in het zuiden, bijvoorbeeld een gemiddelde regenval van 1.200 mm per jaar, N'Djamena in het midden komt tot 300 tot 775 mm per jaar, terwijl Faya-Largeau, midden in het noordelijke gedeelte van het land, zich tevreden moet stellen met slechts 25 mm regen per jaar.

1.5 Vegetatie

Het landschap wordt van noord naar zuid achtereenvolgens gekenmerkt door de woestijn, de Sahel en de tropische en bosachtige savanne. Met andere woorden: de rijke verscheidenheid in vegetatie in het zuiden verarmt steeds meer naarmate men noordelijker komt. De oerwoudachtige galerijen van het zuiden gaan langzaam over in een grasachtige, doornige vegetatie om te eindigen in het zand en de kale rotsformaties van de noordelijke woestijn.

1.6 Verbindingswegen

De verbindingswegen zijn schaars en verkeren in slechte staat. De wegen zijn moeilijk begaanbaar. Vooral tijdens het regenseizoen zijn in het zuiden vele gebieden, als gevolg van overstromingen, tot zes maanden lang geïsoleerd van de buitenwereld. Zoals in de meeste Afrikaanse landen ontbreken de middelen om de bestaande infrastructuur te onderhouden en in nieuwe te investeren. Lopende ontwikkelingen stagneren en de gebrekkige infrastructuur verslechtert verder door achterstallig onderhoud om ten slotte in onbruik te geraken. Tsjaad beschikt over een wegennet van 4.800 km, waarvan 480 km verhard en verder 20.000 tot 35.000 km landwegen en paden van mindere kwaliteit. Het land kent geen spoorwegennet.